Miscellanea 653 n. 36

Criſtophori Marcelli Oratio ad Iulium .II. Pont.Max. in die Omnium ſanctoꝝ in Capella habita.

BIBLIOTECA NAZ. ROMA VITTORIO EMANUELE

Reuerendiſſimo in xp̄o patri & dn̄o.D. Dn̄ico Grimano .S.R.E. Cardinali .S. Marci/Ep̄o Portueñ.Patriarche Aquileieñ.digniſſimo/Criſtophoro.Marcel.Proto.Apo.ſeruus fœlicitatem.

ORationē in ſanctoꝝ oīum die a me habitā pluriū efflagitantium ſtimulo editurus ꝑme Car.indecenter quidē facerem niſi tuo celebratiſſimo nomini dedicarē: cui iam me totū / meaqꝫ omnia & dicaui/& debere intelligo.Singularis enim uirtus tua & doctrina/immo uirtutū & doctrinaꝝ oīum amplitudo me mouit ut te religioſiſſimū & ſapientiſſimum omni tp̄e colam/ uenerer/& obſeruem/quæ inuitos etiā hoīes ad amandū & predicandū cogere poſſet.Eam igitur accipe/teqꝫ tanto uiro dignā inſtitue:ut impauide in lucē exeat:tuiqꝫ ſplēdoris auctoritate ſuffulta inuidos latratus ni ſubterfugere ualeat:non curet ſaltē : immo deſpiciat. Vale Reuerendiſſime pater & feliciſſime uiue.

¶ Chriſtoph
ſanctorum c

S Oleba
lem ſu
bus A
cionib
tutes ſu
narent.
uiſa ſu
ni a/certatim omnes un
tiq; ora tenentes tanta c
ra non metirentur/omn
recederent. At ego ad fa
berrimiq; diei errandas
dine certaturus cuiuſnā
uocis concentus/que fa-
re/tantoq; & frequenti
ille tuus diue. Iuli: Cęſar
ſum: me admodum terre
prompte: tamq; exquiſit
ria: de beatorum ſpiritu
tia: coram tanto principe
rant in ſacroſancto non
reat/non formidet? Scrip
Idq; propterea mecum ſp
precipitia ueniens: ſepius
peſcere fas eſt: id mihi eni
preſertim benignitate co
ram precatus me in tanto
deorum igitur & homin
floſculos delibantium m
ſtem regionē diis & hom
ambiguum fuiſſe inuenio
qui ad tantā uſq; inſaniā
prouidentiam eſſe putare
ctor Siſipho cū ſoluta eſſe
ta ut ad rectam quandam
illis ſuaſum fuiſſe dicebat

iuſticia premia cunctis.aut ultionem impendere. Res profecto in ſana:neq; hominum iugenio digna fabulamentis quibuſdã:& nugis ad uelle ſubtrahere:qđ ne dum ſtabili/indubiaq; ratione oſtẽditur:ſed etiã pre oculis oĩum: pręmanibue exploratiſſimũ extat. Videmus enim tanto cum ordine:optimaq; ſanctione mundanũ opificium regi:tanto cum ornatu:& pulchritudine cęlos moueri: ſydera corruſcare:elementa inuicem concertantia nuuq̃ diminui: tam uariam:tanq; multiplicem inde uero propaginem fieri:ut niſi deus ſit:qui hæc omnia fecerit:unde ueniant:quo pacto ſubſiſtant excogitare non liceat.Hinc admirabiles rerum affectiones: admirabiles animantium uires:hinc omnis intelligentie ſplendor:hinc religio/pietas/fides:hinc bene beateq; uiuendi modus:hinc deniq; uirtutes omnes uno agmine proficiſcunt.Ideoq; Vates ille rectiſſime cecinit: Celi enarrant gloriam dei:& opera manuum ſuarum annunciant firmamentum.Cuius felicitas quanta ſit magnituto/uirtus atq; poteſtas:quum nulla mens capiat: neq; ad minimum quidem intelligere nedum exprimere non ualeamus.Si enim (ut Platonis utar exemplo)uelut in antro quodam in hoc mundo cõſtituti:rerum dumtaxat umbras in pariete a modico lumine deciſas:collo/pedibuſq; uincti conſpiciamus:quo pacto diuinum illus ſuperceleſtis Solis ſplendorem:infinitã beatitudinem exacte perpendere:aut excogitare poterimus?De quo id ad tantũ noſtre mẽtis imbecillitate coniicimus:q̃ rem omnem: omnem cogitatum exuperat:omni potẽtia maior:omni intellectu diuinior:omni pfectione preſtantior:unum tantũmodo & bonum a Platonicis appellatus.Huic propius herentes Angeli aliiſq; maiori felicitate potiti ſincris mentibus inceſſantes gratias agunt:amore flagrant:admiratione conſpiciunt:letitia iubilant:obſeruantia colunt: acceptam pietatem incredibili affectu cuſtodiunt.Inde ſcriptum eſt eos diuino ſolio cateruatim ſemp aſſiſtere:inſeruire: aureiſq; turribulis tura ſuauiſſime redolentia adminiſtrare:excelſi gloriam canere extollere:magnificare.Hi ſunt qui trino felicitatis ordine tertio repetito ineffabilem Trinitatem effingunt:ſingulariq; officio diuinam liberalitatem obſeruant.Quod enim ſuperiores accipiunt(ut fas eſt:& ad dei nutum) Inferioribus exprimunt:intelligẽtie lumẽ effundunt:archana dei myſteria detegunt:docent atq; perficiunt. Supremi ſiquidem ordinis Seraphici ſpiritus ardent: Cherubici intelligentia ſplendent: Throni in ſua ſtabilitate perſiſtunt. In medio Dominationes ingenue: Virtutes fortes: Poteſtates or-

nate.In poſtremo felicia
lia:Angeloꝝ deniq̄ꝫ lega
ſpirituũ nodi:felices grac
canitur:pax in terra diffu
perennis uita recipitur:ad
ſuperiores Angelis ale:ut
inferiores:ut ad infima ꝑ
ſpecioſiſſimam ſibi dema
modo leonis:interdum bo
ingenue:fortitudinis pro
pacitatis intelligant.Inde
fluuios:urentes nubes:uelc
agilitatẽ & grãm ꝓſeferen
Hi ſunt angeli:quibus libe
Iacob:Moſes inſtructus:Ba
Centurio reuocatus:ſæpius
quibus hebreorum prefectu
phael:Deipare uirginis nun
rum dominum nunciarunt
tu:in paſſione:in morte:in ſe
deſeruientes ſemper inuenti
eorum legationes:& muner
nes.Creatiõem :moras:& di
in cœlo factum:Luciferi caſu
aliaq̄ꝫ inumerabilia preterm
multi neq̄ꝫ noctes in eorum c
¶ Id unũ ſilentio nõ ꝑteribo
tẽ ut rerum oĩum cõditor:at
ſuper humerum eius)magnũ
¶ Alia deinde celitũ recenſe
animis conſtituta:qui uelut h
ria:pro iuſtitia:pro dei optimi
triꝫ felicitate donati.Eis nãq̄ꝫ
ipſos noſcere:cœleſtia cõtemp
immortales fieri potuere.Hinc
Platone in Phedro animꝫ con
equos rõnalẽ.ſ.& ſenſualem in
& bonitatis alũnas:mediũ auri
equo: ut quo ale ſunt ſemꝑ inte

mã ipſam ad ſuperiora cõducat. Hinc diſciplinarũ/& uirtutũ oĩuз apparatus/hinc beatitudines uobis hodie ab Euangeliſta propoſi te quę ad diuinũ intuitũ/ad ſupremã pulchritudinẽ/ad imenſi ſo lis ſplẽdorẽ hoĩes inuitant/ꝑparant atq; deducũt. Harũ quędã pur gatorie/eo ꝙ a uitioꝝ labe animos purgent: quedã amatorie ſunt appellate/quibus ſuperne lucis radius diuĩe liberalitatis officio in mente ſcintillat. Quũ enim ab omni ſorde ſincerus/nitiduſq; factᵘ eſt animus qđ rectum eſt/& bonum intelligens amando uehemẽ tius illi coniungit/& deniq; felici quodã ſilẽtio a clara/limpidaq; ſupreme unitatis notitia irradiatur/dupliciq; ardore uincitur/& fe licitatem aſſequitur. Hęc amandi uirtus eſt/ quæ uirtutes oẽs am plectitur: quã ſupereminentem ſcientię charitatẽ uocat Apoſtolus Sine qua nihil uel prudentia circũſpectum haberi poteſt: uel forti tudine firmum/uel iuſtitia eximium/uel modeſtia temperatũ. Vir tute hac orta eſt/& cõfirmata religio/ diutius obſeruate leges/ue ritas intellecta/bonitas profuſa/uoluptates neglecte/tollerata ſup plicia/ſepius expetitus interitus. Virtute hac Priſcoꝝ patrum uota ſuſcẽpta/Prophetarum oracula/apoſtolorum uoces/ Sacerdotum obſequia/Martyrum corone/aliaq; innumera utriuſq; familie bea torum inſignia prodiere. Quocirca primo cum ſacrificio Abel/ Nohe cum archa/Habraam cum unigeniti mactandi hoſtia/ cum circumciſione cum antique legis primordiis aliiq; patres ſua ſin guli preferentes officia celebrantur. ℂ Moſem quoq; de mõte cum tabulis deſcendentem in ſpicio/qui dei populum de ſeruitu te redemit/ſeruauit / & auxit: diuinas leges ore dei acceptas edo cuit/accerrima flagella hoſtibus ſuis inflixit/pluentez de cœlo ci bum obtinuit. Ad huius libitum ſcatebant fontes/cedebãt maria/ fere parebant/populi conſternebantur/cuncta deniq; ſuo ſubdi ui debantur imperio. Subit preterea magnus ille ſacerdos Aaron/Sa muel: Eliachim: aliiq; plurimi ſacroꝝ miſterioꝝ miniſtri. Subeunt Reges: ſubeunt principes quoꝝ potẽtiſſimus Ioſue/Iudas macha beus piiſſimus: chariſſimus deo Dauid: ſapiẽtiſſimus Salomon: ce teriq; longo agmine recenſendi ſuccedunt: qui toties cũ egyptiis: cũ aſſiriis: cũ cananeis & ammoreis aliiſue gentibus magno copia rum diſcrimine congreſſi feliciſſima uictorie inſignia deportarũt. Admirabile profecto eſt: & pœnitus incredibile minutum popu um imbecillem: & fere inermem: niſi diuinis uiribus: adiutum ua lidiſſimas hoſtium acies inuadere: ſuſtinere : confligere potuiſſe Quis putaſſet mulierculam niſi diuino numine concitatã medios

tránſire per hoſtes:ad In
dio caput eius abſcinder
liberare?Quis cogitaſſe
tantum a rapidiſſimo &
poris ſpacio àd contrari
alteri confligendorum I
de uite certiſſimum dare
ci:Taceant Perſe:quum
ĩnuentum Imperium:qu
uientibus aſtris tam felic
phos.Prophetarum dein
cinora naticinia referre:A
gétiam:fatidicam ſanctir
Quid enim diuinius q̃ ab
tum:quid de ſingulis *Xp̃i*
pre aliis deferendũ exiſtin
rari potuerit:auctore *Hier*
ordines apparuere.Quid
aliiſq.xii.decantatis *uatib*
tatè loqui neq lingue:nec
tiatur.Videre tamen uide
maximi Imperatoris adue
mumq triumphum annu
(ut alios taceamus)poſt op
facta miracula:omnium ſp
deuectus prefiguraſſe cred
longe aliis uatibus dignita
domini p̃parandas acceſſi
rauit.Venturum regem:pa
ſpiritu:actione:uita:ſangui
mate aureo inſignitus ince
bus ſtipatus undiq ſciſcita
expectare deberent.¶ Flo
res apoſtoli ſubeunt candi
ramos in manibus ferẽtes:
cõtexto crucis ſignũ in pec
nentes gloriã deo:& agno:
ſeruitute ad libertatẽ ſuo *iu*
mis:nulla ui:nullo gentium

bem ad ſua uota cōpellere potuerūt.Hi ſunt q mortalibus gaudiū anunciarunt: pacē dederunt:grãs cōicarūt.Hi ſunt q neglectis fortune bonis Mille iniuriaꝝ gña paſſi pro dei optimi pietate mori intrepi de nō dubitarūt.Inter quos ſplendidiores duo:altiorīqꝫ certaice ꝑcedere uiſi ſunt . Quoꝝ alter ethereus ille clauiger principatum obtinuit:cui reſerandi & claudendi celi data ptãs: animorūqꝫ ſacratiſſimū iniunctū imperiū.Hic celeſtis militię ductor:eccl'ie caput:utriuſqꝫ felicitatis nodus:nexus:& copula.Alter acerrimus imprimis xp̄iani nois hoſtis:mox ardētiſſimus fautor : propugnator atqꝫ defenſor:qui ꝓ fidei ardore mille mortes quottidie irruebat : quottidie immolabatur:diſſolui ſummopere cupiebat.Iamqꝫ urentiſſimo charitatis igne conflagrans ſe non amplius:ſed Xp̄m ſuo in pectore uiuere ꝓfitebatur.Deniqꝫ mortalis in celū raptus : quæ uix ſuſpiciunt alii:clariſſime quāta ſint alterius uite bona cōſpexit In hoꝝ medio conſtitutus Rex ipſe ſūmus aureo curru ſedens inuectus:purpurā aurō contextā indutus:triplici diademate coronatus:Crucis uexillū ſiniſtra tenens:dextera fulgidū celi globū portigens totū illuſtrabat orbem: uita replebat:gloria & felicitate donabat.Currus uero a quatuor alatis : & fulgentiſſimis equis miro quodā ordine ducebatur.Regis lateri herebat uirgo illa Deipara filii triumpho magnificata congaudens: iubilans : exultans . Huic quoqꝫ regia maieſtas erat:regius amictus:imperiū regium: forma uirtus atqꝫ ptãs.Ante currū aurea immenſi ponderis phiala : aurei calices:auree patine:ethereus panis : aliaqꝫ noui ſacrificii noueqꝫ militie inſignia aſportabantur.Precedebant quoqꝫ debellati hoſtis tumidi faſces:ipſeqꝫmet ſequebatur fuſca ueſte amictus : catenis uinctus:magno lugentiū agmine comitatus:ꝑpter magnitudinem maloꝝ ad oīa trepidus:ac mente turbatus. Poſt Regis currū quatuor perſpicaciſſimi rerū geſtaꝝ ſcribe:totidēqꝫ diuini ſuccedebant interpretes.Hos uero ſplendidiſſime Martyꝝ legiones ſequūtur:qui uictrices palmas ſanguine reſperſas manibus ferentes ſub tanto Rege egregiā geſſiſſe militiam : tantoqꝫ intereſſe triumpho ſummopere gloriantur. Neqꝫ minus exultant ſequentes uirginuꝫ turme:que accenſis lāpadibus decorē ſuū feliciter preſeferentes : ſummis laudibus triūphantis Regis gloriā proſequuntur. Idip̄m piiſſimoꝝ Sacerdotū copię: Pontificū acies : Cōfeſſoꝝ cohortes: Idipſum Reges & Principes exequuntur:qui uirtute:ingenio: uiribus armis chriſtianæ reipub.iura tutati ſunt . Quorum unus es tu glor'oſiſſime Pont . qui nullis unquam laboribus : nullis uigi-

liis/nullis opibus/neq̧ proprie
uanda/illiuſq̧ augēdo imperio
magnitudine/qd officii aucto
uitæ periculo armis ſæpius ſuc
unicū in terris diuina prouide
lius Cæſar ferociſſimaꝶ genti
pene redactam Italiam liberar
res/uoq̧ fęlici ductu & auſpic
retur imperiū.Hæc beatoꝶ m
phus/in cuius hodie memori
lebramus.O beate hominū c
o ſuauiſſima tormenta/tutiſſ
quibus tam amplū/tam ſple
ruiſtis habere triumphum.M
ſtantiſſima militia immorta
cū infimi/ſupremi/cū terren
ager/qui dum colitur lar
lis.Tuta hec peregrinatio/ q
Tutum iter/tutus aſcenſus/
perennes uitę theſauros/im
nobis in patria pollicent .
ibi nr̄a ſperanda ſunt omn
ibi fęlicia/& nunq̄ deſitura
ſequemur Beatiſſime Pont
ſpiritus/una mens una uol
ſus impios uirtutum omn
bus inuamus/ſi xp̄ianam
ſiæ iura tuebimur / ſi hac
ſi ſerpentum rabido uene
calcabimus/excidemus.
liciſſimum bellū accinge
de/diſperde/uulnerataq̧
tuumq̧ immo xp̄i ſaluat
ma:ut deniq̧ laudabili h
tegris / & immaculatis
tua ſapientia/& animi fo
re triumpho.

BIBLIOTECA N
ROMA
VITTORIO EMA